

PSİKANALİZ BULUŞMALARI 1

psikoz

BAĞLAM

Bağlam Yayınları 241
Psikanaliz Buluşmaları - 1
Psikoz

ISBN 978-975-8803-32-3

Psikoz
Yayına Hazırlayan: Ayça Gürdal Küey
Yayın Kurulu: Tefrika İfiz-Tunaboşlu, M. Levent Kayaalp, Talat Parman, Raşit Tükel

Psikoz dosyası, İstanbul Psikanaliz Demeęi tarafından 5-6 Kasım 2004 tarihinde düzenlenen *Psikoz* başlıklı İstanbul Psikanaliz Buluşmaları toplantı metinlerinden oluşmuştur.

Birinci Basım: Nisan 2005
İkinci Basım: Mayıs 2018
Kitap Tasarımı: Canan Suner
Baskı: Umut Kağıtçılık Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Fatih Cad. Yüksek Sok. No: 11/1 Başakhan Merter/İstanbul

Yayınevi Sertifika Numarası: 11081
Matbaa Sertifika Numarası: 22826

BAĞLAM YAYINCILIK Hobyar Mah. Narlıbahçe Sok. No: 9/3 Çaęaloęlu/İstanbul

Tel: (0212) 513 59 68 / 244 41 60 Tel-Faks: (0212) 243 17 27

Web: www.baglam.com e-mail: baglam@baglam.com

önsöz

Uluslararası İstanbul Psikanaliz Buluşmaları, 1999 yılından bu yana ülkemizin ilk ve en önemli psikanaliz etkinliği olarak önce İstanbul Psikanaliz Grubu daha sonra İstanbul Psikanaliz Derneği tarafından her yıl düzenli olarak gerçekleştirilmektedir. Bu etkinliğin tarihi (Kasım ayının ilk yarısı), yeri (İstanbul Fransız Kültür Merkezi), ve güncel modaların etkisinden uzak ve psikanalizin kökenlerine gönderme yapan içeriği ile ülkemiz psikanalizi için bir gelenek oluşturmaya başladığını söylemek abartma sayılmamalıdır. Çünkü biliyoruz ki gelenekler oldubittilerle değil, zaman, emek ve uğraşı ile oluşurlar.

Uluslararası İstanbul Psikanaliz Buluşmaları yeni gelişmekte olan Türkiye psikanalizinin, uluslararası psikanalize açılımını sağlayan bir köprü oluşturmak hedefini gütmektedir. Bu hedefe ulaşmak için altı yıl boyunca ondan fazla ülkeden yüzden fazla psikanalisti psikanalizin önemli temaları çevresinde toplamış ve çoğu ileride meyvelerini mutlaka verecek tartışmaların ve paylaşımların kaynağını oluşturmuştur. İstanbul Psikanaliz Derneği'nin dinamik yapısı Uluslararası İstanbul Psikanaliz Buluşmaları'nın giderek kliniğin ön plana alındığı ve konferansların, yuvarlak masaların yanı sıra olguların tartışıldığı atölyelerin ağırlık kazandığı, ancak insan bilimleriyle olan bağın da elbette sürdürüldüğü bir programa sahip olmasına olanak sağlamıştır.

Ülkemiz psikanalizinin gelişimini destekleyen ana kaynaklardan biri olduğunu düşündüğümüz bu etkinlikte yer alan sunumların bir kaçını daha önce *Psikanaliz Yazıları*'nda yayımlandı. Birçoğu ise yayınlanmayı bekliyor. Ancak 5-6 Kasım 2004 tarihlerinde gerçekleşen 6. Uluslararası İstanbul Psikanaliz Buluşmaları'nda sunulanlar ise bu açıdan çok daha şanslılar. İstanbul Psikanaliz Derneği kurucu üyesi psikiyat-

psikanalist Ayça Gürdal Key'in gayretleri ile kısa süre içinde yeni bir dizinin ilk kitabı olarak okuyucuya ulaşıyorlar. Böylece yeni bir psikanaliz yayın dizisi de doğmuş oluyor.

Bu etkinliğin ve yayının gerçekleşmesinde emeiği geçen herkese teşekkürler.

TALAT PARMAN

İçindekiler / Contents

önsöz | 5
TALAT PARMAN

açılış konuşması | 9
TALAT PARMAN

aimée vakası: anne ile kız arasındaki delilik | 13
ELDA ABREVAYA

beyaz psikoz kavramı üzerine | 31
PANOS ALOUPIS / ÇEVİREN: ÖZEN ALEMDAR

psikotik durumlar ve beden | 41
ZEHRA KARABURÇAK

psikoz: gerçekliğin öteki yüzü | 51
VEHBI KESER

bir çocuk psikozu vakası | 61
CATHERINE MATHELIN / ÇEVİREN: NESLİHAN ZABCI

psikotik durumların sahneye konması | 75
NICOLE MINAZIO / ÇEVİRENLER: MİNE KARAGÖZOĞLU, TALAT PARMAN

nevrozun ötesinde, ideallerin boşluğunda | 95
TALAT PARMAN

genç öznenin psikotik dağılımları: çoğul bir psikanalitik çalışma endikasyonu | 105
BERNARD PENOT / ÇEVİREN: FIONA FARACI

divanda bir psikotik: pierre | 119
ISABEL USOBIAGA / ÇEVİREN: ÖZEN ALEMDAR

psikoz ve tedavisi | 137
ALAIN VANIER / ÇEVİREN: NESLİHAN ZABCI

fıkret ürgüp: hep eksilmişim | 149
NİHAL ELVAN

şizofreni ve sanat: antonin artaud | 157
AHMET SOYSAL

psikoz ve yaratıcılık | 165
TALAT PARMAN

açılış konuşması

TALAT PARMAN

H

oş geldiniz!

On yıl önce çıktığımız bu yolda artık bir dönüm noktasına geldik. Evet, on yıl önce, 1994 yılı yazında, ülkemizde psikanalizi bir kurumsal yapıya kavuşturmak amacı ile ilk toplantımızı yapmıştık.

Sanırım Eylül ayındaki bir toplantıda da "İstanbul Psikanaliz Grubu" adını önermiştim. Aradan on uzun yıl geçti. Gruplar, dernekler kuruldu. Ülkemizde psikanaliz ilk kez sağlam temellere oturuyor. Bunda birçok kişinin emeği oldu.

Bizler de bugün İstanbul Psikanaliz Derneği olarak bu gelişime katkıda bulunmaya çalışıyoruz. Etkinliklerimiz giderek artıyor. 6.sını gerçekleştirdiğimiz Kasım Buluşmaları, 5.sini yaptığımız Gençlik Üzerine Tartışmalar toplantısına bu yıl Çocuk Psikanalizi Günlerini ekledik.

Bu klinik toplantılara, psikanalizin insan bilimlerine olan açılımını ele alan toplantıları katıyoruz. Yapı Kredi Kültür Merkezi ile geçtiğimiz dönem düzenlediğimiz "Günlük Yaşamın Psikanalizi" toplantısını buna örnek olarak verebiliriz. Akbank Kültür Merkezi ile de Ocak ayında "Çağdaş Sanat ve Psikanaliz" başlıklı bir atölye çalışması düzenleyeceğiz. Bu listeye Yapı Kredi ile yapacağımız yeni toplantıları da katmalıyız.

Öte yandan, derneğimiz IPA Türkiye komitesinin psikanalitik formasyona kabul ettiği kişilere yönelik eğitim etkinliğini sürdürmektedir. Yeni dönemde yeni bir programı uygulamaya koyduk. Elbette, yayın etkinliklerimiz de sürüyor. *Psikanaliz Yazuları* 9. sayısına ulaştı. Düş/düşün dizisi 13. kitabını yayınladı. Etkinliklerimizi, yayınlarımızı, sizlerden bu toplantıda olduğu gibi yoğun destek gördüğümüzde giderek çoğalan bir biçimde sürdüreceğiz.

Altıncı Uluslararası İstanbul Psikanaliz Buluşmalarının açılış konuşmasını yaparken, içinde bulunduğumuz dönemin tarihi özelliği üzerinde kısaca durmak istiyorum.

Biz psikanalistler özellikle seanslarda az konuşmakla eleştiriliriz. Ki doğrudur bu. Oysa şimdi konuşmak zamanı. Ve konuşacağız. Bu iki gün boyunca psikanalizden, analizanlarımızdan ve elbette kendimizden konuşacağız. Ancak ülkemiz psikanalizinin geçmişinden ve geleceğinden de konuşacağız. Çünkü psikanalistler sanıldığı kadar sessiz değildirler. Söz konusu olan psikanaliz kuramının ve uygulamasının tehlikeye girmesi olduğunda seslerini yükseltirler. Biz de böyle yapıyoruz.

Öte yandan, psikanalistler yansızlıkları ile de ünlüdürler. Ancak bu yansızlığın kollayıcı olduğu (neutralité bienveillante) unutulmamalıdır. "Kollayıcı", peki neyi kollayan? Psikanalist seansta analizanı, psikanalitik çerçeveyi korur. Dışarıda ise elbette psikanalizi ve psikanalizin geleceğini. Biz de böyle yapıyoruz.

Biz 1994'te başladığımız bu çabanın ilk dönemecini başarıyla döndük. Bu dönemeç psikanaliz formasyonunun çerçevesinin belirlenmesi idi. Böylece gönül rahatlığı içinde "artık ülkemiz psikanalizi sağlam bir temele oturdu" diyebiliriz.

1994'te yola çıktığımızda psikanalist olmanın koşullarının ülkemizde de her yerde olduğu gibi olmasını istedik. Çünkü biz ikinci sınıf psikanalistler olmayı kabullenmedik. Son on yıla damgasını vuran mücadeleimiz bunun mücadelesi idi. Peki neden böyle bir mücadele gerekti?

Türkiye'de psikanaliz kurumu oluşturma çalışmalarına başladığımız yıllar 1990'ların ortalarıydı. Bu dönem aynı zamanda uluslararası psikanaliz camiasında önemli değişimlerin yaşandığı yıllardı. Bir yandan özellikle ABD'de psikanaliz alan ve güç yitiriyor, ama öte yandan Berlin duvarının yıkılması ile psikanalizi yasaklayan rejimlerinden kurtulan "Doğu Avrupa" ülkeleri psikanaliz için yeni bir alan olarak ortaya çıkıyordu. Bu tarihlerde Uluslararası Psikanaliz Birliği (IPA) içindeki bazı çevreler bir yandan özellikle ABD psikanalizinin içinde bulunduğu krizin etkisi ile bir yandan da bu yeni-bakir alanlara psikanalizi yayabilmek amacı ile psikanalitik formasyonu hafif "light" hale getirme eğilimi içine girdiler. Psikanalist olmak sürecinin çok uzun